AH 544
2026Z18091

Antwoord van minister Van den Brink (Asiel en Migratie) (ontvangen 3 november 2026)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2026-2027, nr. 140

**Vraag 1**
**Bent u bekend met de Nieuwsuurreportage 'Duitsers zetten criminele statushouders uit, Kamerleden willen zelfde aanpak hier?'[1]**

**Antwoord op vraag 1**
Ja, ik ben bekend met de genoemde reportage.

**Vraag 2**
**Bent u bekend met de pilot in de Duitse deelstaat Baden-Württemberg, waarbij een speciaal team van medewerkers van politie, justitie en gemeenten werken aan de uitzetting van zware criminele vreemdelingen en statushouders?**

**Antwoord op vraag 2**
Ja, met dien verstande dat de Sonderstab Gefährliche Ausländer (SGA), in de reportage aangeduid als Taskforce, geen pilot is. De SGA bestaat sinds 2018 en is inmiddels aangevuld met vier regionale Sonderstäbe. De aanpak richt zich onder meer op Gefährder en buitenlandse veel- en intensieve plegers. De SGA coördineert daarbij de betrokken vreemdelingen-, justitie- en veiligheidsautoriteiten.

**Vraag 3**
**Bent u het eens met de stelling dat vreemdelingen en statushouders die zware misdrijven hebben gepleegd zo snel mogelijk uitgezet moeten worden?**

**Antwoord op vraag 3**
De terugkeer van veroordeelde vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf heeft prioriteit binnen het terugkeerbeleid. Bij vreemdelingen die nog rechtmatig verblijf hebben, waaronder statushouders, moet eerst worden beoordeeld of de gepleegde criminaliteit aanleiding geeft om het verblijfsrecht in te trekken of te beëindigen. Daarbij vindt een individuele beoordeling plaats.

Het kabinet heeft uw Kamer eerder geïnformeerd over het voornemen om de mogelijkheden om een verblijfsvergunning na criminaliteit in te trekken aan te scherpen.[2]

**Vraag 4**
**Kunt u toelichten in hoeverre de Nederlandse regeling voor strafonderbreking ('sob-regeling') toepasselijk is voor statushouders die misdrijven plegen?**

**Vraag 5**
**Kunt u aangeven of de toepasselijkheid van de Nederlandse sob-regeling bij alle gedetineerde vreemdelingen en/of statushouders wordt getoetst en de mogelijkheid bij alle gedetineerde vreemdelingen wordt voorgelegd? Zo nee, waarom niet?**

---

[1] NOS, 5 september 2026, 'Duitsers zetten criminele statushouders uit, Kamerleden willen zelfde aanpak hier', https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2629791-duitsers-zetten-criminele-statushouders-uit-kamerleden-willen-zelfde-aanpak-hier

[2] Kamerstukken II 2025/26, 19 637, nr. 3569, Verblijfsvergunningen vaker intrekken na veroordeling voor misdrijf aanscherping glijdende schaal, 9 juni 2026.

**Antwoord op vragen 4 en 5**
De regeling voor strafonderbreking voor onbepaalde tijd is een instrument om het daadwerkelijke vertrek van veroordeelde vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf uit Nederland te bevorderen. De regeling kan ook worden toegepast op een vreemdeling die eerder als statushouder rechtmatig in Nederland verbleef, indien diens verblijfsrecht is beëindigd en aan de overige voorwaarden wordt voldaan. Zolang de betrokkene rechtmatig verblijf heeft, is strafonderbreking voor onbepaalde tijd niet aan de orde.

Binnen de VRIS-keten wordt tijdens detentie bezien welke gevolgen de gepleegde criminaliteit heeft voor het verblijfsrecht en welke mogelijkheden bestaan om het vertrek van de vreemdeling voor te bereiden en te realiseren. De IND beoordeelt de gevolgen van de gepleegde criminaliteit voor het verblijfsrecht. Nadat een terugkeerbesluit is genomen en de zaak aan DTenV is overgedragen, wordt het vertrek voorbereid.

Of strafonderbreking in een individueel geval kan worden toegepast, is afhankelijk van de omstandigheden van het geval en het voldoen aan de daarvoor geldende voorwaarden.

Bij een vrijheidsstraf van ten hoogste drie jaar kan strafonderbreking worden verleend nadat ten minste de helft van de straf is ondergaan. Bij een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar geldt dat ten minste twee derde van de straf moet zijn ondergaan (artikel 40a, tweede lid, van de Regeling Tijdelijk Verlaten Inrichting).

Strafonderbreking leidt niet tot kwijtschelding van de resterende straf. Bij terugkeer naar Nederland wordt de tenuitvoerlegging van het resterende deel van de straf hervat, voor zover het recht tot tenuitvoerlegging niet door verjaring is vervallen.

**Vraag 6**
**Kunt u inzicht geven in het aantal keren dat de Nederlandse regeling van de strafonderbreking de afgelopen vijf jaar succesvol is toegepast en gedetineerde vreemdelingen en/of statushouders via deze regeling succesvol zijn uitgezet? Kunt u daarbij inzichtelijk maken wat (i) de aard van het misdrijf was waarvoor de betreffende vreemdeling en/of statushouder is veroordeeld, (ii) wat de opgelegde gevangenisstraf was en (iii) of sprake was van een vreemdeling of statushouder.**

**Vraag 7**
**Kunt u inzichtelijk maken in hoeverre de sob-regeling ook ingezet wordt om vrijwillige terugkeer van gedetineerde vreemdelingen en/of statushouders uit landen buiten de EU mogelijk te maken? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe vaak heeft dit de afgelopen vijf jaren succesvol plaatsgevonden?**

**Antwoord op vragen 6 en 7**
De regeling voor strafonderbreking voor onbepaalde tijd wordt ingezet om het daadwerkelijke vertrek van veroordeelde vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf uit Nederland te realiseren. Dit kan zowel gedwongen als vrijwillig vertrek betreffen. De regeling kan een stimulans vormen voor de vreemdeling om mee te werken aan zijn vertrek. Bij vrijwillige terugkeer kan onder meer de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) ondersteuning bieden.

De aantallen toegestane strafonderbrekingen en het aantoonbare vertrek na strafonderbreking, uitgesplitst naar gedwongen en zelfstandig vertrek, zijn opgenomen in tabel 1 en tabel 2. De aard van de delicten waarvoor de betreffende vreemdelingen zijn veroordeeld, is opgenomen in tabel 3. De bestemmingslanden waarnaar vreemdelingen na strafonderbreking zijn vertrokken en een verdeling naar EU/niet-EU, zijn opgenomen in tabellen 4 en 5.

De duur van de opgelegde gevangenisstraffen en of betrokkene statushouder was, kan niet aan de geautomatiseerde gegevenssystemen worden ontleend.

Tabel 1: aantal toegestane SOB

| Jaar | Aantal keer SOB toegestaan |
|---|---|
| 2021 | 360 |
| 2022 | 300 |
| 2023 | 330 |
| 2024 | 380 |
| 2025 | 350 |
| 2026 (t/m sept) | 210 |
| **Totaal** | **1.920** |

Bron: DTenV (peildatum: 1 oktober 2026). Aantallen afgerond op tientallen.

Tabel 2: aantoonbaar vertrek met toegestane SOB, opgesplitst in gedwongen en zelfstandig vertrek.

| Jaar | Gedwongen vertrek uit Nederland | Zelfstandig vertrek uit Nederland | Totaal |
|---|---|---|---|
| 2021 | 270 | 70 | 340 |
| 2022 | 250 | 40 | 290 |
| 2023 | 250 | 60 | 310 |
| 2024 | 300 | 70 | 360 |
| 2025 | 320 | 10 | 330 |
| 2026 (t/m sept) | 220 | 10 | 230 |
| **Totaal** | **1.610** | **250** | **1.860** |

Bron: DTenV (peildatum: 1 oktober 2026). Aantallen afgerond op tientallen.

Tabel 3: aard en delict van de opgelegde straf naar moment van toegestane SOB/vertrek.

| Soort delict | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 (t/m sept) | Totaal |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Opium | 150 | 130 | 130 | 210 | 190 | 120 | 920 |
| Vermogen | 70 | 60 | 80 | 80 | 60 | 50 | 400 |
| Levens | 20 | 30 | 30 | 30 | 20 | 20 | 150 |
| Fraude | 50 | 20 | 40 | 20 | 20 | 10 | 150 |
| Overige | 20 | 30 | 20 | 10 | 20 | 20 | 110 |
| Art. 197 | 10 | 10 | 10 | 10 | 10 | <5 | 50 |
| Geweld | 10 | 10 | <5 | 10 | 10 | 10 | 40 |
| Zeden | <5 | 10 | <5 | <5 | 10 | <5 | 30 |
| Terroristisch misdrijf | <5 | 0 | 0 | 0 | <5 | <5 | 10 |
| Niet geregistreerd | <5 | <5 | 0 | <5 | 0 | 0 | <5 |
| **Totaal** | **340** | **290** | **310** | **360** | **330** | **230** | **1.860** |

Bron: DTenV (peildatum: 1 oktober 2026). Aantallen afgerond op tientallen.

Tabel 4: bestemmingslanden (top 10)

| Landen | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 t/m sept | Totaal |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Albanië | 40 | 30 | 30 | 40 | 10 | 10 | 160 |
| Suriname | 20 | 10 | 20 | 40 | 40 | 20 | 150 |
| Polen | 20 | 20 | 20 | 30 | 30 | 20 | 130 |
| Colombia | 20 | 20 | 10 | 20 | 20 | 20 | 120 |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Spanje | 20 | 30 | 20 | 20 | 20 | 10 | 110 |
| Duitsland | 10 | 20 | 30 | 20 | 30 | 10 | 110 |
| Roemenië | 20 | 20 | 10 | 10 | 10 | 20 | 90 |
| Verenigd Koninkrijk | 10 | 10 | 10 | 20 | 20 | 20 | 80 |
| Brazilië | 10 | 20 | 20 | 10 | 10 | 10 | 80 |
| Frankrijk | 10 | 20 | 10 | 20 | 10 | 10 | 70 |
| Andere landen | 160 | 110 | 130 | 140 | 140 | 90 | 760 |
| **Totaal** | **340** | **290** | **310** | **360** | **330** | **230** | **1.860** |

Bron: DTenV (peildatum: 1 oktober 2026). Aantallen afgerond op tientallen.

Tabel 5: bestemmingslanden (EU/niet-EU)

| | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 t/m sept | Totaal |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| EU | 140 | 140 | 130 | 140 | 130 | 90 | 760 |
| Niet-EU | 210 | 150 | 180 | 220 | 200 | 140 | 1.090 |
| **Totaal** | **340** | **290** | **310** | **360** | **330** | **230** | **1.860** |

Bron: DTenV (peildatum: 1 oktober 2026). Aantallen afgerond op tientallen.

**Vraag 8**
**Kunt u aangeven hoe in de huidige praktijk van de sob-regeling met de belangen van slachtoffers rekening wordt gehouden? Worden slachtoffers geïnformeerd als gedetineerde vreemdelingen en/of statushouders strafkorting krijgen en worden uitgezet?**

**Antwoord op vraag 8**
Bij de beoordeling van een verzoek om strafonderbreking voor onbepaalde tijd worden, naast het belang van vertrek uit Nederland, ook de belangen van het slachtoffer en andere relevante belangen betrokken. Daarbij kan onder meer worden gekeken naar de aard en ernst van het delict en de gevolgen daarvan voor het slachtoffer en eventuele nabestaanden.

Overigens is het niet juist om hierbij te spreken van strafkorting. Bij strafonderbreking wordt de opgelegde straf niet verminderd of kwijtgescholden. De verdere tenuitvoerlegging van de straf wordt onderbroken. Bij terugkeer naar Nederland kan de tenuitvoerlegging van het resterende strafdeel worden hervat, voor zover het recht daartoe niet door verjaring is vervallen.

Slachtoffers en nabestaanden die op grond van de daarvoor geldende regels recht hebben op informatie over het detentieverloop, kunnen worden geïnformeerd over relevante ontwikkelingen. Daarbij kan ook strafonderbreking onderdeel zijn van de informatievoorziening.

**Vraag 9**
**Gaat het toepassen van de sob-regeling standaard gepaard met een ongewenstverklaring en/of inreisverbod? Zo nee, waarom niet?**

**Antwoord op vraag 9**
Nee. Strafonderbreking en een inreisverbod of ongewenstverklaring zijn afzonderlijke vreemdelingen- en strafrechtelijke instrumenten met ieder een eigen wettelijke grondslag en voorwaarden.

Een inreisverbod kan worden opgelegd in samenhang met een terugkeerbesluit, indien aan de daarvoor geldende voorwaarden is voldaan. Bij een vreemdeling die

nog rechtmatig verblijf heeft, moet eerst worden beoordeeld of dit verblijfsrecht kan worden beëindigd of ingetrokken.

Ook een ongewenstverklaring kent een eigen wettelijke grondslag en voorwaarden. Of een inreisverbod of ongewenstverklaring aan de orde is, wordt daarom afzonderlijk beoordeeld binnen het vreemdelingenrechtelijke kader.

Strafonderbreking kan vervolgens worden ingezet om het daadwerkelijke vertrek van een vreemdeling zonder rechtmatig verblijf te realiseren. Het toepassen van strafonderbreking leidt niet automatisch tot een inreisverbod of ongewenstverklaring.

**Vraag 10**
**Ziet u binnen het huidige juridisch raamwerk van de sob-regeling mogelijkheden om meer gedetineerde vreemdelingen en/of statushouders uit te zetten? Zo ja, wat is daarvoor nodig en bent u daartoe bereid?**

**Vraag 11**
**Ziet u verbeteringen in de Duitse aanpak in de Duitse deelstaat Baden-Württemberg ten opzichte van de Nederlandse regeling van strafonderbreking? Zo ja, welke?**

**Vraag 12**
**Voor zover u verbeteringen ziet in de Duitse aanpak in de deelstaat Baden-Württemberg: wat is nodig om die verbeteringen ook door te voeren in het Nederlandse terugkeerbeleid? Vraagt dat een wetswijziging? Bent u bereid om die benodigde stappen te zetten?**

**Vraag 13**
**Ziet u, ten slotte, buiten de Nederlandse regeling andere mogelijkheden om de terugkeer van criminele vreemdelingen en/of statushouders te bevorderen?**

**Antwoord op vragen 10, 11, 12 en 13**
De terugkeer van criminele vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf heeft voor mij prioriteit. Nederland beschikt hiervoor over verschillende instrumenten en een ketenbrede aanpak, waarvan strafonderbreking voor onbepaalde tijd er één is.

De aanpak in Baden-Württemberg bevat verschillende elementen die aanleiding geven om nader te bezien welke lessen daaruit voor Nederland kunnen worden getrokken. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de organisatie en prioritering van complexe zaken, de regie op individuele dossiers, de samenwerking tussen betrokken instanties en de wijze waarop tijdens detentie aan terugkeer wordt gewerkt.

Tijdens het commissiedebat Vreemdelingen- en asielbeleid van 10 september jl. heb ik toegezegd uw Kamer voor de begrotingsbehandeling van Asiel en Migratie een brief te sturen over de Duitse aanpak van criminele vreemdelingen en statushouders en de mogelijkheden voor Nederland. Ter voorbereiding daarop wordt de Duitse aanpak nader verkend.

Of onderdelen van deze aanpak een verbetering vormen ten opzichte van de Nederlandse werkwijze, welke aanvullende mogelijkheden binnen het bestaande juridische kader kunnen worden benut en of daarvoor aanpassing van wet- of regelgeving nodig is, kan ik op dit moment nog niet vaststellen. Ik wil niet vooruitlopen op de uitkomsten van deze verkenning.